

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ**Κριτήριο 2663****A. Μη λογοτεχνικό κείμενο****[Σύγχρονη τέχνη και ψηφιακότητα]**

Το κείμενο είναι απόσπασμα επιστημονικού άρθρου με τίτλο «Σχολές Εικαστικών Τεχνών, σύγχρονη τέχνη και ψηφιακότητα» της Στέλλας Συλαίου, διδάσκουσας στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. (ελαφρώς διασκευασμένο) Προσπελάστηκε στις 24.8.2022 στον ιστότοπο <https://www.researchgate.net>.

[...] Κανείς δεν θα μπορούσε να οραματιστεί, ιδιαίτερα κατά τις τελευταίες δεκαετίες, τον σημερινό βαθμό σύνδεσης της τέχνης με την τεχνολογία. Άλλωστε, τέχνη και τεχνολογία έχουν την ίδια ρίζα, το ρήμα τίκτω (=δημιουργώ), καθώς πρόκειται για τομείς με τους οποίους ο άνθρωπος γίνεται δημιουργός, ενώ και ο ίδιος ο όρος τεχνολογία δημιουργείται από τον συνδυασμό των λέξεων τέχνη και λόγος. Ήδη από το 2003, ο Oliver Grau από το Massachusetts Institute of Technology (MIT) αναφέρει ότι τα όρια ανάμεσα στην Τέχνη και την Τεχνολογία άρχισαν να γίνονται δυσδιάκριτα. Σήμερα δε, οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) με τα ψηφιακά εργαλεία που προσφέρουν στους καλλιτέχνες έχουν πλέον δημιουργήσει κάτι νέο σε ένα συνεχώς εξελισσόμενο περιβάλλον καλλιτεχνικής έκφρασης, επικοινωνίας, κατανόησης και προβολής του καλλιτεχνικού έργου, το οποίο διευρύνεται διαρκώς. [...]

Ο όρος ψηφιακότητα σημαίνει έναν τρόπο ζωής σε μια ψηφιακή κουλτούρα. Η τέχνη στις σύγχρονες εκφάνσεις της όχι μόνο επηρεάζεται, αλλά και διαμορφώνεται-μετασχηματίζεται από την ψηφιακότητα, καθώς η τεχνολογία διεύρυνε την γκάμα των μέσων καλλιτεχνικής έκφρασης. Ήδη από το 1968, καλλιτέχνες στην Ευρώπη και την Αμερική πειραματίζονται με την ψηφιακότητα, ενώ τα μουσεία διοργανώνουν εκθέσεις με χρήση ψηφιακών τεχνολογιών, που διερευνούν τη σχέση και τα όρια της τέχνης και της ψηφιακότητας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί -την ίδια χρονιά- η έκθεση Cybernetic Serendipity στο Institute of Contemporary Arts του Λονδίνου, που περιελάμβανε συσκευές και εγκαταστάσεις, πειραματισμούς με ρομπότ, που τα χειρίζονταν ο καλλιτέχνης από απόσταση, αλγόριθμους και μηχανισμούς που δημιουργούσαν μουσική από υπολογιστή κλπ.

Μετά το 1995 υπήρξαν δύο ορόσημα στη σχέση τέχνης και ψηφιακότητας, η διάδοση του προσωπικού υπολογιστή, ο οποίος έγινε οικονομικά προσβάσιμος, και η εξάπλωση του Διαδικτύου. Από αυτήν την χρονική στιγμή καλλιτέχνες αλλά και

Έξυπνα και Εύκολα!

Θεωρητικοί της τέχνης ξεκινούν μια συζήτηση για την ψηφιακή τέχνη, που επρόκειτο να κρατήσει μέχρι τις μέρες μας. Σιγά-σιγά ξεκινούν να χρησιμοποιούνται ευρέως όροι, όπως η ψηφιακή τέχνη, τέχνη των νέων μέσων, διαδραστική τέχνη, υπολογιστική τέχνη, αναπαραγωγική τέχνη (generative art) κλπ. Νέες έννοιες που εισάγονται στην καλλιτεχνική δημιουργία, είναι η διεύρυνση της αντίληψης σε ό,τι αφορά στην εικαστική γλώσσα, ο συνδυασμός εκφραστικών μέσων, οι τρόποι διαδραστικότητας, η σχέση εικόνας – ήχου κλπ. Ακόμη, τότε κάνουν την εμφάνισή τους και αναπτύσσονται θεσμοί, όπως το φεστιβάλ Ars Electronica στο Λιντς (Linz) της Αυστρίας, στο οποίο συμμετείχαν καλλιτέχνες που χρησιμοποιούν νέες τεχνολογίες.

[...] Οι αλλαγές που η ψηφιακότητα εισάγει στην σύγχρονη τέχνη, εξερευνώνται και από εκθέσεις, όπως τα Υβρίδια. Στα όρια τέχνης και τεχνολογίας, η οποία αναφέρεται σε ζητήματα όπως ο υβριδισμός των μέσων, η δημοκρατικότητα, ο κοινωνικός ακτιβισμός και ο δημόσιος διάλογος, που οργάνωσε η Στέγη Γραμμάτων σε συνεργασία με το φεστιβάλ νέων μέσων Ars Electronica. Στην έκθεση αυτή παρουσιάζονται υβριδικές πρακτικές που συνδυάζουν ψηφιακές και μη-ψηφιακές μορφές τέχνης και προ(σ)καλούν τον επισκέπτη να συμμετέχει ενεργά και να σκεφθεί για διάφορα κοινωνικά ζητήματα και φαινόμενα. [...]

A1. Να αποδώσεις περιληπτικά σε 70-80 λέξεις τις αλλαγές, σύμφωνα με την αρθρογράφο του κειμένου, που επέφερε η ψηφιακή κουλτούρα στον τρόπο που εκφράζεται και λειτουργεί η τέχνη;

Μονάδες 15

A2. Να εντοπίσετε τρεις γλωσσικές επιλογές που πιστοποιούν ότι κείμενο που διαβάσατε είναι επιστημονικό άρθρο. Πώς θα χαρακτηρίζατε το ύφος σύμφωνα με αυτές τις γλωσσικές επιλογές;

Μονάδες 10

A3. Σε ομιλία (200-250 λέξεων) στους καθηγητές και στους/στις συμμαθητές/τριές σου να αναπτύξεις τον ρόλο της τέχνης στη ζωή του ανθρώπου και να εξηγήσεις αν συμφωνείς με τις αλλαγές που φέρνει η ψηφιακή εποχή στην τέχνη.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΛΙΛΙΚΑ ΝΑΚΟΥ (1904-1989)

[Αγάπη για τη μουσική]

Έξυπνα και Εύκολα!

Το απόσπασμα είναι από το μυθιστόρημα της Λιλίκας Νάκου «Η Κυρία Ντορεμί», εκδόσεις Δωρικός. Στη σκηνική ενότητα πρωταγωνιστές είναι ο διευθυντής του Γυμνασίου (με καταγωγή από τη Ζάκυνθο) και η νεαρή καθηγήτρια (Ντορεμί).

Θυμήθηκα πως η μητέρα μου, που γνώριζε καλά την Ελλάδα, μου είχε πει πως δεν υπάρχουν πιο πολιτισμένοι άνθρωποι από τους Επτανήσιους και προπάντων τους Ζακυνθινούς. Η Ζάκυνθος, έλεγε η μητέρα μου, είναι η Φλωρεντία της Ελλάδος. Μα, πρόσθετε, θυμάμαι, πως όλοι σχεδόν οι Επτανήσιοι έχουν από μια μικρή λόξα, που τους κάνει πιο χαριτωμένους.

Αυτά συλλογιόμουν όσο μου μιλούσε ο διευθυντής μου, που λεγόταν Ρώμας. Παρατήρησα ακόμα πως απάνω στο γραφείο είχε ακουμπισμένο το φλάουτο. Ο κύριος Ρώμας σαν είδε πως το κοίταζα, μου είπε με μια ξαφνική τρυφεράδα στη φωνή του:

- Κοιτάτε το φλάουτο, ε; Είναι το μόνο όργανο που αγαπώ πολύ. Αυτό είναι η μόνη μου παρηγοριά στη ζωή. Ο κόσμος για μένα δε θα είχε κανένα θέλημα χωρίς τη μουσική! Μα πόσο μου λείπει σ' ετούτον τον τόπο, εμένα που δεν έλειπα ποτέ από τις συμφωνικές συναυλίες όταν ζούσαμε στην Αθήνα! ... Δεν υποφέρω καθόλου την Κρήτη ούτε το τοπικό τους όργανο, τη λύρα! ... Η μουσική τους είναι θρηνητική, μονότονη, βάρβαρη. Μου χτυπά στα νεύρα. Μου φαίνεται σαν ένα ατέλειωτο μοιρολόι... Α, να ξέρατε πόσο υποφέρω σε τούτον τον τόπο κι απ' αυτή τη μουσική. Μα εσείς, καθώς έμαθα, είστε μουσικός, σπουδάσατε στο Παρίσι... Πόσο σας ζηλεύω γ' αυτό!... Έχω μια ιδέα, δεσποινίς μου. Νομίζω πως με τη μουσική, με το τραγούδι, ίσως θα μπορέσουμε να ημερώσουμε τα παιδιά αυτού του τόπου!... Εγώ είμαι που ζήτησα από το Υπουργείο να μας στείλουν κανέναν καθηγητή της Ωδικής. Αλλά επειδή για οικονομία, το κράτος δεν ήθελε να διορίσει στο εδώ Γυμνάσιο δύο καθηγητές, έναν των Γαλλικών και άλλον της Μουσικής, σκέφτηκαν απ' το σεβαστό Υπουργείο να βρουν έναν και μόνο καθηγητή που θα μπορούσε να διδάξει και τα δύο μαθήματα μαζί. Φυσικά αυτό θα ήταν αρκετά κουραστικό για σας... Αλλά είστε νέα και θα 'χετε την ικανοποίηση πως συντελείτε να ημερώσει κάπως η νεολαία του Ρεθύμνου...

B1. Σε ποιες αντιθετικές σκέψεις προβαίνει ο διευθυντής και ήρωας της ιστορίας, καθώς μιλάει για τη μουσική;

Μονάδες 15

B2. Να εντοπίσετε ένα σημείο μονολόγου, ένα σημείο αφήγησης και ένα σημείο αναδρομής στο απόσπασμα και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 10

B3.

Έξυπνα και Εύκολα!

Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Ο διευθυντής του Γυμνασίου λέει: «Νομίζω πως με τη μουσική, με το τραγούδι, ίσως θα μπορέσουμε να ημερώσουμε τα παιδιά αυτού του τόπου!...» ποια αξία προσδίδει στη μουσική; Κατά τη γνώμη σου, είναι δυνατό να επιτευχθεί ο στόχος αυτός;

ή

2. Να φανταστείς πως είσαι η καθηγήτρια που θα διδάξει μουσική στο σχολείο του Ρεθύμνου και να γράψεις μια επιστολή σε μία φίλη σου για τα όνειρά σου και τις προσδοκίες σου στη νέα αυτή θέση.

Μονάδες 25

Έξυπνα και Εύκολα!